

Lietuvos Respublikos Seimas
Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkui
Gedimino pr. 53, Vilnius LT-01028

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Ministrui G. Steponavičiui
Volano g. 2/7 Vilnius LT-01516

KREIPIMASIS
DĖL MOKSLO TYRIMO ĮSTAIGŲ RESTRUKTŪRIZACIJOS BEI
MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

2009-02-11

Vilnius

Aukštasis mokslas ir moksliniai tyrimai yra daugelio pasaulio išsivysčiusių valstybių prioritetas siekiant konkurencinio pranašumo. Daugelis vyriausybių pripažįsta, kad mokslas ir studijos yra specifinė veiklos sritis, dažnai lemianti ūkio konkurencingumą, bet sunkiai reguliuojama rinkos ekonomikos principais. Ankstesnioji LR Vyriausybė 2008-10-01 nutarimu Nr. 989 patvirtino Valstybės mokslo tyrimų įstaigų pertvarkos planą, kuriuo siekiama mokslo, studijų ir verslo centrų plėtros. Šiuo nutarimu yra numatoma universitetinių ir valstybinių institutų integracija į universitetus. Iki šiol Švietimo ir mokslo ministerija nėra išreiškusi aiškios pozicijos ir konkrečių direktyvų dėl tokios integracijos principų ir konkretaus finansavimo plano.

Švietimo ir mokslo ministerija taip pat siūlo Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo projekto Nr. XP-2905(2) (toliau MSĮ) keitimus. MSĮ pakeitimai gali turėti neigiamų padarinių mokslo tyrimų įstaigų darbui. Mes matome tokias pagrindines reformų grėsmes ir MSĮ neigiamas pasekmes mokslo plėtrai:

1. Įstatymas ir mokslo institutų integracija į aukštąsias mokyklas nenumato ilgalaikių mokslo finansavimo įsipareigojimų, sukeldamas rimtų abejonių ar turimas mokslo potencialas toliau bus naudingai panaudojamas.
2. Mokslo sistema lieka atskirta nuo inovacijų sistemos, menkai prisideda prie aukštų technologijų verslo ir gamybos plėtros bei rinkos poreikius atitinkančių specialistų rengimo.
3. Į universitetus numatomi integruoti institutai palaipsniui išnyks universitetų struktūrose dėl sumažėjusio finansavimo mokslo tyrimams ir bazinio finansavimo mokslui skirstymo neapibrėžtumo.

4. Mokslo tyrimų įstaigų pertvarkos planui nėra tinkamai pasirengta - neparengtas integracijos modelis, nesukurta teisinė bazė, nenumatyti finansiniai reformos parengimo ir vykdymo išteklių bei mokslininkų socialinių garantijų priemonės. Mokslo tyrimų įstaigų teisės rengti daktarus ir dalyvauti kitų specialistų rengime yra neleistinai susiaurinamos.

Mes, atstovaujantys tiek universitetų, tiek mokslo institutų darbuotojų interesus reikalaujame laikytis tokių integracijos principų ir padaryti atitinkamas pataisas MSĮ:

1. **Suteikti integruojamiems institutams universiteto institutų statusą** (atitinkamai pataisyti ir papildyti MSĮ 10 ir 67 straipsnius), paliekant jiems juridinio asmens teises, užtikrinančias lanksčias bendradarbiavimo galimybes su šalies ir užsienio akademineis bei verslo partneriais.
2. **Garantuoti deramą integruojamų institutų finansavimą.** Valstybės biudžeto bazinis finansavimas turi būti skiriamas Institutų administravimui, ūkiui, kitoms jo reikmėms ir Institutų moksliniams tyrimams bei eksperimentinei plėtrai.
3. **Sukurti mokslo konkursinio finansavimo sistemą** ir įkurti specialius mokslo fondus, leidžiančius ne tik nesumažinti Lietuvos mokslininkų tyrimų apimčių, bet ir įgalinančių jas padidinti.
4. **Skatinti universitetus integruoti institutų mokslo darbuotojus į mokymo procesą,** suteikiant didesnes galimybes skaityti paskaitas, vadovauti studentų baigiamiesiems darbams. Dėstytojams turi būti sudarytos didesnės galimybės vykdyti mokslinius tyrimus ir naudotis universiteto mokslo institutų tyrimų bazėmis.

Manome, kad rengiant teisinius mokslo ir studijų sistemos pakeitimus, būtina atsižvelgti į mokslo bendruomenės nuomonę. Išreikšdami šiuos savo pasiūlymus, mes palaikome apgalvotus, suderintus, socialine partneryste pagrįstus ir todėl evoliucinius, o ne revoliucinius mokslo ir studijų sistemos pertvarkymus.

LIETUVOS AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ PROFESINIŲ SAJUNGŲ SUSIVIENIJIMAS

LIETUVOS MOKSLININKŲ SAJUNGA